

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, Januarius' 15-dikén 1819.

Török Birodalom.

Konstantinápolyból Nov. 25-dikén: — „Három napoktól fogva oly ágyuzás van itt, a' milyen régen nem volt, 's a' melly által azt adatta hivatalszerént tudtára a' Császár a' közönségnek, hogy *Ibrahim Pascha* szörnyen megverte a' *Wachabitákat*, a' melly történet a' Törökökre nézve nem csak politikai hanem Vallási tekintetben is nagyon nevezetes, mivelhogy eszzerént *Mekka* és *Medina*, melly városaikat a' Törökök nagy szentségben tartják, az ő kezekre állandólag vissza kerültek. A' *Reis-Efdi*, vagy a' külső dolgokra ügyelő Minister, méltónak tartotta ezen szerentsés történetet ily irás által tudtokra adni a' Konstantinápolyban lévő idegen Követeknek: —“

„Az Egyiptomi Helytartótól *Mehmed Ali Paschától* érkezett tudósítások jelentik nagy örömmel, hogy a' *Giddai Helytartó Ibrahim Pascha*, mint reá bizattott vala, *Derajah* városához, hova a' támadók vezére *Abdalla Ben Suud* bezárkozott, 's a' hol magát sántzokkal körül vette vala, elő nyomulván, minékutánna a' várost egy ideig körülveve tartotta 's az ellenséggel néhányszor megverekedett volna, végezetre *Zilkidének* 5-dik napján a' várost magát is megtámadta, 's Isten' segedelmével 's a' Győzedelmes' nagy erejének áldásával, az ellenséget künn-benn megverte 's a' várost elfoglalta. Minden ellenséges batériák és sántzok, so' ágyukkal egygyütt,

a' győzedelmesnek kezére jutottak; 's 20,000 rebellisek vagdaltattak össze. Maga a' rebellisek' feje *Abdalla-Ben-Suud* futásban keresvén megtartatását, eleve-nen elfogattatott, 's lántzon; sok más Nagyjaival 's Tanátsadójival egygyütt, ide Konstantinápolyba hozattatott.“

Abdalla minden kintsei az *Ibrahim Pascha* ragadományává lettek. Az Egyiptomi Pascha két napokig tartó és Európai módon való innepi vigadózásokat rendelt az egész országban, oly gazdag készületekkel, hogy néhány millió Piasterekbe kerültek. —

Derahje városának elfoglalása után *Mocca* városa felé indította seregeit *Ibrahim Pascha*, oly czéllal, hogy ezen híres kávé-piaztot is elfoglalja.

Északi Amerika.

Az Egyesült Státusok' Elöl-ülőjének beszédje (Folytatás): —“

„Az *Améliára* kiszállott fegyveres tsoportnak elfogása által semmi barátságatlanságot nem mutattunk Spanyolország cránt, minthogy mi ekképpen azoktól az emberektől vettük-el ezen szigetet, kik azt magok már elvették vala Spanyolországtól. Az ugyan igaz, hogy mi ezt nem a' Spanyol Országlószékekkel vagy az ő Ágensével tett előre való egygyetértés szerént tselkedtük, azért, mivelhogy a' Spanyolország 's az ő plánta tartományai között folyó hadakozást illető előfordulható alkudozásokra nézve hasznosnak lenni itéltük azt, hogy jusainknak fenni tartathatásokért, mind kettőjökkel zen-

trahitást tartunk, és se' egygyiktől se' másiktól tanácsot ne kérjünk, vagy más szókkal, se' az egygyikkel se' a' másikkal semmi előegyvetézésre ne bocsátkozunk. Örvendek, hogy jelenthetem, hogy mind Buenos-Ayres mind pedig Venecuela, mellyeknek nevekben *Amé- lia* elfoglaltatott vala, magokat ezen foglalásból egészen kimosták, 's abból semmit sem is tudtak mind addig, valameddig affelől a' mi Országlószékünk által nem tudósítottak. Sőt egyszersmind megelégedéseket jelentettek, azért, hogy az a' próbatétel semmivé tétetett, mellyel ha ők igazságosan vádoltathattak volna, ez, az ő ügyeknek gyalázatjára szolgált volna.

„Midőn mi General Májor *Jakson*-nak hatalmat adtunk arra, hogy a' *Seminole*seket üzvéen Floridára bemennyen, gondoskodtunk vala mi azeránt is, hogy Spanyolország' jussai meg ne bántódjanak. Fájdalommal kell jelentenem, hogy ezen parantsolatnak végrchajtatása által binyilatkozott az, hogy a' Spanyol vezérlisztek a' vad népeket hadakozásra ingerleni, 's nékiük annak folytatására munitziót 's egyéb kézületeket szolgáltatni bátorokdtek, 's más oly dolgokat is elkövettek, mellyek által nyilvánssággal kimutatták, hogy a' többször említett egygyetértésben részesek voltak, 's a' vad népekbe bizodalmat öntötték az eránt, hogy ezek nállok oltalmaztatást fognak találni. Ezen tselekedetek olyanok, hogy a' két országolnak egymáseránt való harátságos állapotjával, és név szerént, azzal a' kötelességgel, mellyet Spanyolország az 1795-dik esztendőben készült Kötésnek 5-dik zikkelye által magára vállolt, 's a' melly abban állana, hogy ő ezen vad népeket az Egygyesült Státusok ellen való ellenséges próbatételektől, még pedig, ha a' szükség úgy találja kívánni, fegyveres erő által is eltartóztatja, meg

nem egygyeznek, 's lehetetlen, hogy az embert bámulásra ne indítsák. A' mi Commandírozó Generalisunkat a' környülállások meggyőzték affelől, hogy az ő egész plánuma hajóförést fogna szenvedni, és ő semmi czélzását el nem fogná érni, ha tsak ezen vad népeket azon segítő eszközöktől, mellyekhez számot tartottak, 's azon oltalmaztatástól, a' melybe már elejintén is biztak, meg nem fosztja Hanem, minthogy azon irások, mellyek ezen tárgyat illetik, mind a' Congressus elejébe fognak terjeszteni, szükség felett való dolog lenne itt ezen tárgynak környülállásaira bővebben kibocsátkozni.

„Azonközben ámbár elég méltó tekintetbe vettük is mi azon indító okokat, a' mellyekre nézve Gen. Májor Jackson az ellenség' várait elfoglalta: az Országlószék tsakugyan legkissebbé sem bizonytalankodott abban, hogy mit kellessékneki tenni ezen környülállások között. Nem helyes okok nélkül hittük, hogy a' Spanyol Commandánsok az elejikke' adott rendeléseket megsértették légyen: melyhezképpest telyességgel nem akaruk az ő önn'kény szerént való és ellenséges tselekedeteiket az ő Országlószék-eknek tulajdonítani, 's érettek ezt bántani. Mind ezeknek megfontolásából következett, hogy, minekutánna ezen vára-akat seregeink elfoglalták volna, azoknak visszaadattatása eránt Commandánsainkhoz parantsolatot küldöttünk, még pedig, úgy, hogy *Pensacolat*, mihelyest annak általvételére valaki, akár ki, a' ki arra meghatalmazva leszen, *S. Mar- kot* pedig, minthogy ez a' tartomány' közepén van, mihelyest ennek általvételére oly erő megjelenénd, hogy ezt a' vad népek ellen megoltalmazhassák, azon- nal adják vissza.

„Midőn a' miéink Floridára beléptek, mi Spanyolország eránt semmi ellenséges indulattal nem viseltettünk; 's

bár mely megmenthető lépés is az, hogy a' mi vezérünk *S. Márk* és *Pensacola* várakat, azért, hogy a' Spanyol Commandánsok magokat nem jól viselték, elfoglalta, azért, hogy a' vad népeknek és szövetségeseiknek megmutassa azt, hogy oltalmaztatást magoknak többé ezen várakban se' találhatnak: semmi esetben nem zavarhatta meg ezen dolog a' Spanyolország és az Egygyesült Státusok között addig fennállott barátságos állapotot, a' mely azon parantsolat' creje szerint, hogy ezen várak visszaadattassanak, még hatásabban fenntartatik. De mostanában már nem a' Végrehajtó Hatalomtól függ, hogy ezen dolgon változtatást tegyen; e' már csak a' Congressustól fog függeni. A' Végrehajtó Hatalom a' várak' visszaadattatását illető parantsolatnak ily hirtelen lett kijadása által, illendő tekintettel viseltetett a' Spanyol Országlószék eránt, 's megmutatta ez által, hogy tisztjeinek magokviselését nem neki tulajdonítja. Ez által egyszermind módot szolgáltatott a' Spanyolországlószéknek arra, hogy az Egygyesült Státusok és tulajdon maga eránt való állapotjára, kivált a' mi ezen vidékeket 's az ezeknek bírásával öszszeköttetve lévő veszedelmeket illeti, egy előítelet nélkül való tekintetet veszen, és a' mi szenvedett kárvallásainkat, az azokért való elégtételnek ily sokáig lett haladását, a' mi ezen vidékektől szenvedett hántattatásunkat, 's végezetre azt, hogy néki arra, hogy ezeket ezután is megakadályoztassa, semmi módja nintsen, meggondolván: térjen végezetre hetsülettel azon útra, mellyen mind az Egygyesült Státusoknak igassággal eleget tehet, mind pedig a' maga tulajdon javát elő fogja mozdítani.

„A' mi vezér Generálisunk elejébe adatott utasítások, az ő levelezései, mellyeket a' mi hadi Ministerünkkel folytatott, 's a' mellyekben ő a' maga tselekedeteinek indító okait kifejtette 's meg-

mentette, továbbá a' hadi tanács' *Arbutthóth* 's *Armbruster* pereiket illető Aktáinak, 's a' mi Státus-Ministerünk 's a' nálunk lévő Spanyol Követ között folyt, valamint szintén a' mi Madridban lévő Követünk által a' Spanyol Országlószékkel folytatott levelezéseknek is massáik, a' Congressus elejébe fognak terjesztetni.

„Hogy az a' hazafiak között való hadakozás, a' mely Spanyolország 's az ő Déli Amerikai plántatartományai között régóta folytattatik, mostanság elvégződhetne, semmi környülállások nem mutatják. Azok a' vizsgálódások, mellyeket a' mi Biztosaink, kik onnét nem régen visszaérkeztek, tettek, minden egyéb tudósításokkal egyetemben, mellyek a' mi egyéb Agenseinktől is ezen tárgyra nézve érkeztek, közöltetni fognak a' Congressussal (*). Ezen vizsgálódásoknak előadásából a' jó-ki, hogy a' Buenos-Ayresi Országlószék, minekutánna 1810-től fogva független Országlási hatalmat, de a' Spanyol Király neve alatt, gyakorlott volna, magát 1816-nak Juliusában egészen függetlenné lenni nyilatkoztatta; hogy a' *Banda-Oriental*, *Entre-Rios*, 's *Paraguay* nevű tartományok, és *Santa-Fe* városa a' magok függetlenségét hasonlóképpen kinyilatkoztatták, de a' Buenos-Ayresi mostani Országlószékkel semmi öszszetsatolódást nem tartanak; hogy magát *Chili* is függetlenné tette és Buenos-Ayressel szorosán öszszetsatolta 's végezetre, hogy *Venezuela* is független állapotra lépven, még most is folytatja változó szerentsével a' hadakozást: a' mi pedig Déli Amerikának eddig volt Spanyol részzeit illeti, ezek, *Montevideót* 's a' *La-Plata* napheleti partja felől lévő némely pontokat, mellyeket a' Portugallusok elfoglaltak, kivén, vagy még most is Spanyolország' birtokában vagynak, vagy pedig bizonyos mértékben tölle halgatnak.

„A Spanyol Ministereknek azon öszszeszoövetkezett Hatalmasságokhoz, kikhez küldetettve vagynak, botsátott Circularéjokból úgy látszik, hogy ezen Öszszeszoövetkezett Hatalmasságok, mint a Spanyolország 's az ő Déli Amerikai plántatartományai között való közbenjárók, próbát tettek, és hogy az ő közbenjárások útjának, módjának, 's határainak, azon Congressuson, melly *Aachenben* a' múlt September hónapban tartatott, kellett volna meghatározatni. Abból a' politikából, mellyet az öszszeszoövetkezett Hatalmasságok ezen hadakozásra nézve ez ideig követtek, 's az ő ezen tekintetben mutatott magokviseletjéből azt hozhatjuk ki, hogy ők a' magok közbenjárását ezen tekintetben csak gondolkodásoknak kinyilatkoztatására fogják kiterjeszteni, 's magokat az erőszakra való lépéstől meg fogják tartóztatni. En ezen meggyőződésemet, hogy a' Hatalmasságok semmi erőszakételre nem fognak lépni, annyival örömeztőbb kinyilatkoztatom, hogy ez az ő magokviselete az igazsággal inkább megegygyezik, 's az eránt is reménséget nyujt, hogy ekképpen a' hábori' insegei ezután is csak azon részek közt fognak megmaradni, a' lak eddig hadakoztak, 's ezek közt sem oly sokáig fognak tartani.

„Ezen előadásnak, melly mindenféle hozzánk érkezett 's megszerelthetett tudósításokon fundálódik, szoros megtekintésből okot vehetünk arra, hogy az Egygyesült Státusoknak ezen hadakozásra nézve eddig kimutatott magaviseletével megegygyedjünk, 's mind ezekből oly következtést hozunk ki, hogy, kiválképpen a' mostani környülállások között, eddig kimutatt magunkviselete mellett tovább is megmaradjunk. — (*Végezte a' jövő keddi árkusban következik.*)

(C). — *Rodney* és *Grammont* voltak azon Biztosok, kik ezen vizsgálódásokra Buenos-Ayresbe küldetettve voltak,

's kiknek előadásait mostanában a' Congressus elejébe terjesztette az Elölülő. A' *Rodney* előadását nagyon hosszának 's a' Buenos-Ayresiekre nézve nagyon kedvezőnek lenni mondják. Az Elölülő szavainak, a' ki ezen dologról csak vagy két szóval emlékezett, világosítására, 's ezen új Respublikának esmeretetésére nézve, itt követhetnek a' *Rodney* előadásából némely megjegyzések: —

A' *La-Platai* régi Vice-Királyság 14 tartományokból állott. Öte ezeknek, úgy mint, Potosi, La-Plata, Cochabamba, La-Paz, és Puno, még most is a' Spanyol Király seregei által vannak elfoglalva. Reménlették, hogy a' Chiliben *Maipo* mellett történt győzelem után *Potosi* oda fogják hagyni a' Királyi seregek, a' melly történet az ott találtató gazdag ezüst hányákra nézve nagyon kívánatos lehetne a' Respublikánusoknak.

A' több kilentz tartományok ugyan mind elpártoltak Spanyolországtól, de három részre szakadva. *Entre-Rios* és *Banda-Orientalis*, Generális Artigasnak engedelmeskednek. *Parraguay* és *Santa-Fe* városa, egygyütt, magok formáltak egy kis Respublikát.

A' tulajdonképpen való Buenos-Ayresi Respublika tehát az ezen nevű régi Vice-Királyságnak csak hat tartományából áll, a' mellyek így neveztetnek: Buenos-Ayres, Mendoza, Tucuman, Cordova, Salta, és Corrientes.

Az egész Vice-Királyság' népessége állott volt 1,500,000 emberckből, ideo nem számlálván a' régi népet, az úgy nevezett Indusokat, kiknek számát, hozzá vetve, már most csak valami 700 ezerre teszik. Legnépesebbek azok a' hat tartományok, mellyek a' Buenos-Ayresl Respublikát teszik. Ezekre esik az 1,500,000 nak valami két-harmad része.

Ezen Respublikának esztendei jövedelme, három millio Piasterrre telik, melly

egyedül tsak a' vámokból jó-be, 's mint-hogy a' Respublikának semmi egyéb jövedelme nintsen, tehát e' nagyon változó; most több majd kevesebb. Régebben felettébb nagy volt a' vámfizetés: de látván az Országlószerk, hogy tsak a' titkos kereskedés segittetik általa elő, mostanság jóval alább szállította. Tétetnek e' mellett a' mostani környürlásokra nézve hazafi adományokból való gyűjtemények is: azok a' lakosok pedig, kik felől tudva van, hogy Spanyolországhoz szítanak, erőltetett adót tartoznak fizetni. A' papirospénzt ide telyességgel be nem lehet vinni; még az oly Váltópapírosokat se kaptathatta lábra az Országlószerk, a' mellyek éppen mint a' kész pénz, az előmútatónak azonnal kifizetettek volna.

A' Respublika' armádája áll, a' Rodneyny' számlálása szerént 30 ezer emberből, úgymint: 1296 ágyuzókból, 13,693 gyalogokból, és 14,718 lovasokból — de a' kik közt tsak 12,143 úgy nevezett *reguláris* katona taláztatik — a' többek részint fegyveres pásztorok, kiket ott *Ci-orcosoknak* vagy *Gauchosoknak* neveznek, részint nemzeti örző seregek (a' melly két rendbeli katonaságot nállunk legérhetőbben *militzia* nevezettel tesznek-li). — Tengeri erővel még eddig nagyon tsekéllyel bír ez a' Respublika. A' mi az ő tengeri prédáló hajóit illeti, ezen tekintetben az Országlószerknek több tagjai erőssítették Rodneynnek, hogy az ő prédáló hajósaik elejébe oly kemény parantsolatok vagynak szabhattatva, hogy azok ezek szerént semmi tilalmas dolgot el nem követhetnek, és hogy a' Respublika' Országlószerke, minden afféle történeteket, mellyek néki gyalázatjára szolgálnak, hánkodva hall.

Minden oda czélozó iparkodás füst-be ment még addig, hogy a' Buenos-Ayresi Respublikát és Artigást össze békeltetni lehetett volna. A' Respubli-

lának két előbbeni Direktorai tettek-li jutalmat ezen Generális fejére, de sikeriteván, minthogy ő eránta maga a' Buenos-Ayresi nép oly nagy hajlandósággal viseltetik, hogy az ellene utóbb-szor kiadatott 's kifüggesztetett Hirdetést a' nép maga leszaggatta 's elégette; a' mostani Direktor pedig már néhány versben meghirta őtet, 's jóvállásokat terjesztetett elejébe a' megegygyezés eránt. Artigás egészen egy pártos hadakozásnak folytatására született ember; az utóbbi tsatákban kétszer verte-meg a' Buenos-Ayresi seregeket. Az ő Banda-Orientáljának lakosai ugyan alig vannak ötven ezeren, de nagyon hadakozó emberek minnyájan.

Paraguay, nagyon különös tartományt jádzik maga egyedül ezen revolucziós theátrumon. Nyilvánossággal a' Kir. hatalmat se' esmeri-meg, 's a' Respublikához sints semmi köze. Ennek lakosai ugyan eleintén a' Királyi seregek segedelmével verték egynéhányszor vissza a' Buenos-Ayresi seregeket: de későbbre azoknak magokviseletével meg nem elégedvén, őket elküldötték magoktól, 's különös Országlást állítottak-fel magoknak, bizonyos Francia nevű embernek kormányozása alatt (kinek nevét most olvasuk legelőbb:) 's a' kinek ők *Paraguay' Directora* nevet adtak.

Magában Buenos - Ayres városában 60,000 emberek laknak, melyhezképpest nem ok nélkül mondhatni, hogy a' tulajdonkeppen való Respublikai lélek is ezen városban lakik. Az az iparkodás, az a' hazafiúi áldozat, mellyet ez, seregeknek és pénznek gyűjtésére tett, valóssággal hámulásra méltó: de ezért oly előbbséget is gyakorol az Országlás' munkájában a' több tartományok felett, hogy ezeket az által békételenkedésre indította.

Ezen Respublikának tartományaiban elejitől fogva kevés Nemesek és Barátok

Iaktak, a' melly környülállás nagyon könnyűvé tette itt a' Respublika' származását. A' mostani Országlás alatt halálos büntetés alatt meg van tiltva a' Nemesi titulussal való élés. A' Catholica Vallás ugyan fenntartatott, de törvény által meg van határozatva, hogy a' Papok az Országlószerk Manifestumait 's azon politikai irásokat, mellyeket az Országlószerk hozzájok küld, a' Cathedrából felolvasni tartozzanak. A' Biblia, 's kivált az Uj Testamentom, mindeneknek kezékben van; a' melly környülállás egyedül eléggé mutatja, hogy mind megváltozott a' világnak ezen részében a' gondolkodás' módja. Cordavában a' közönséges Fő Oskola (Universitás) 's Buenos-Ayresben Fő Oskola (Akadémia vagy Gymnasium), a' tartományokban pedig számos egyéb alsóbb Oskolák találtnak. A' fő városban bajosan lehetne olyan fiú gyermekre találni, a' ki olvasni és írni ne tudna.

A' Buenos-Ayresi kikötőhelyből valami 10 millió Piastert érő ökörbört visznek-ki, de kereskedő portékát is behoznak egyennyit, melly kizszorítólag mind Anglus portéka.

Némely közönséges levelek szerint az Egyesült Státusok' Elölülője elküldötte az Ország' közönséges Prokurátort *Baltimoréba*, hogy azon kereskedő házak ellen, kik ott prédáló hajókat készítvén-fel, azokkal az Artigas zászlója alatt a' Portugallus kereskedő hajók ellen rettenetes ragadozásokat követtek-el, indíttson pert. *Baltimorei* levélben írják, hogy tizennyoltz legelsőbb rangú kereskedő házak, másfél hónap alatt több mint 20 millió Dollár (öreg Tallér) nyereséget hajtottak magoknak ezen prédálásból. Harmintzra számlálják azon Portugallus hajókat, a' mellyek gazdag teréhvél *Brasilia* felé evezvén, ezen

predálóknak kezekre akadtak, 's általok kipuréaltattak.

A' Londoni, egymással szüntelen ellenségeskedő újságlevelek, a' *Kurir* és a' *Morning Chronicle*, most Lord *Cochrane* felett disputálnak. Nem igaz, így szoll a' *Chronicle*, hogy *Cochrane*, sőt tsupa hamisság, hogy ezen Admirális *Margaritához* kiszállott 's ott a' Venecznelai hajós sereget *Briontól* által vette, vagy inkább, mint a' *Kurir* kifejezni, tölle akarátja ellen elvette volna. Azért nem igaz pedig, hogy ő nem a' *Venezuelai* Respublikához, hanem *Chilihez* vette evezését, és látták is a' *Horn* fokánál, mikor azt megkerülvén *Chili* felé fel-tért. A' *Kurir* ellenben most is erőssíti a' mit előbb irt, azt mondván, hogy ő azt az Északi Amerikai újságokból tudja.

Az itt következő tizikkelyt is a' *Morning Chronicle* közli: — „*Don Paplo Morilló*, a' Királyi seregek' fő vezére levelet irt Venecznelai Generális *Don Papló Zarazához*, 's meghívta, hogy álljon által seregével egygyütt a' Király' részére, megigérvén neki, hogy meg fogja mostani rangját tartani a' Királyi seregeknél is. — „Nem úgy Uram (gy felelt az utolsó az elsőnek), álljon által inkább az Ur a' Respublikához, és én binyossá teszem az Urat affelől, hogy eddig való tselekedetejiért botsánatot kap, 's éppen arra a' rangra fog köztünk lépni, melyre magát ezutánni szolgálatai által érdemessé fogja tenni.

Nagy Britannia.

Melly szíves barátja legyen a' Londoni *Kurir* a' *Morning Chronicle* nének megtettzik az elsőnek itt következő szavai-ból: — „*Mitsoda* bünt érdemel a' *Morning Chronicle*, a' ki nem régen *Windsorban* elrejtett 's elásatott kintsekről beszélt? Nem megérdemli-e, hogy itélőszék clejébe állíttassék? Avvagy annyi-

ra kell-e nekünk üznünk a' nyomtatásbészabadságot, hogy a' legfőbb személyeket büntetés nélkül megbánthassuk, 's az ő tekinteteket az egész nemzet előtt megalatsonyítsuk?" — A' Kurir némelykor *Szent Ilonai* Udvari Ujságirónak is szokta nevezni a' Morning Chroniklét.

Frantzia Ország.

Mint hogy egy időtől fogva a' Frantziaországi *Ultrák* minden iparkodásokat arra fordították, hogy a' most fennálló Képviseleti-választásnak törvényét (melyről-ők azt tartják, hogy a' tsak a' Respublikai gondolkodású Frantziáknak kedvez, és valameddig e' fenn-áll, az *Ultrák* addig soha nem kormányozhatják a' képviselők' választatásának munkáját, úgy, hogy az *Ultrák* száma a' Kóvetek' kamarájában a' Liberálisok (vagy más szóval a' Constitutziónak fenntartatásán iparkodók) számát felyülhaladja, megváltoztathassák, vagy eltörölthessék — erre nézve megszollitván őket a' Londoni *Times* (melly éppen oly Ministeri részen lévő újság mint a' Kurir), azt kérdi tőlök (a' Frantzia *Ultráktól*) hogy, mi okon nevezhetik ők ezt Respublikai vagy népnek kedvező törvénynek? 's miért erőssítik ők erről azt, hogy ez nép-uralkodásnak behozására vezérlő volna. — „Hisze", így szoll a' *Times*, ezen törvény szerint a' 29 millió Frantziák közzül 110,000 ember alig részesülhet a' választásban, minthogy 30 esztendős idejünek kell lenni, 's esztendőnként 300 Frank *ingallan* adót kell fizetni, mind azoknak, a' kik választó jussal birhatnak. Ez az adó hatszorra több, mint a' mekkora jövedelemmel Angliában azoknak az embereknek (Frecholdereknek) birni kell, kik az Alsó Ház' tagjainak választatásában voksolási jussal birnak — 's Angliát még is ez a' jus se' vezérlő népuralkodásra.

A' Gaetai Herizeg Gaudin, a' ki

Bonaparte alatt 14 esztendőig viselte a' Finantziai Ministerséget, egy munkát adott ki ily czím alatt: *Notice Historique sur le finances de la France de l'an 1800 a l' Avril 1814.* (Frantziaország' finantziájának Historiája 1800-tól fogva 1814-nek Apriliséig), melyben sok egyéb nevezetességek között az is elé fordul, hogy, Frantziaországban az 1726-dik esztendőtől fogva 1802-tőig 2800 Frankot vertek. A' kész pénzt, mely 1813-ban Dec. 31-dikén találtatott 2480 millió Frankra teszük.

Bibliotéque Historique nevű, Tsomókban megjelenő irásnak iróji *Chevalier* és *Reynaud*, 's annak nyomtatója *Hocquet* ellen, Királyi Prokurátor Marspert inditván, azért, hogy azok mellett, kik a' Conventben a' Királynak megölettetésre voksoltak volt, mentő előadást hirdettették ki: Chevaliert 5 esztendőig tartó fogságra és 12,000 birságra, Reynaudot 4 esztendőig tartó fogságra és 6,000 Frank birságra, végre a' nevezett nyomtatót 1 esztendőig tartó fogságra és 2000 Frank birságra perli.

R. o m a.

Magyarország' Palatinusa József Cs. K. Fő Hertzeg a' Romai egyéb nevezetességek között, a' *Propaganda*' nevezetes intézeteit is meglátogatta, 's annak egyéb ritkaságai között, a' nyomtató műhelyét 's könyves házát is figyelemmel meg szemlélte. Mint valósággal nagy ritkaságot lehet ezen új nyomtató műhelyben szemlélni a' Napkeleti minden féle betűk sokaságát. Megmútatták egyebek közt ő Cs. K. Fő Hertzegségének azt a' nyomtató sajtót is, mellyel II-dik József Császár 1769-ben, midőn testvér ötsének *Leopold* Toskánai Nagy és Fő Hertzegnek társaságában ugyan ezen intézetet meglátogatta, tulajdon kezeivel nyomtatott egy lapot. Dec. 28-dikán Romából *Nápoly* felé vette útját Palatinus ő Cs. K. Fő Hertzegségre.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Junius' 12-dikén irták Posonyból, hogy ott a' Duna úgy által fagyott, hogy kivált a' miolta öntözés által is megke-ményítették az általjárás' útját, terhes szekerekkel is veszedelem nélkül jár-nak rajta által. — Budáról pedig azt ír-ják, hogy Jan. 4-dike 's 5-dike között ott is által állott volt a' Duna, de csak kevés idejig maradott állva, minthogy éppen Pest és Duna közt a' jég ketté sza-kadván a' felső része mozdulatlan ma-radott, az alsó pedig egy jó futamodás-nyira lejjebb ment 's ott ez is megáll-ván, így Pest és Buda közt oly szép tisztán hagyták a' Dunát, hogy azolta bátran eveznek által rajta a' tsajhák és a' hidas hajók is, 's azonban néhány napoktól fogva alól felyül a' jegen is járnak által.

A' *Werschetzin*em egygyesült Görög hiten lévő Püspök 's Cs. Kir. Valóságos Titkos Tanácsos *Vidak Joannovics Pé-ter* ör ö Exc.ája, életének legszebb vi-

rágában, midőn 50-dik esztendejét alig érte volna el, tudó gyuladást kapván, 6 napok mulva, ott, *Werschetzen*, a' múlt Dec. 21-dik napján délutáni 2 órakor, meghalálozott. Nagy tudományú, hasz-nos, 's egyszersmind alázatos szívű jó embert vesztett-el benne a' haza.

Schelmetzbányán Dec. 18-dikán ha-sonlóképpen egy nagy érdemű 's ritka talentumokkal felruházott fő méltosá-gú tisztjétől fosztotta-meg a' hazát a' ha-lál Cs. K. Udvari Tanácsos Kamara-Gróf 's a' Szent István K. Rendje' kis kereszt-es vitézének Taktatenyészi *Drevenyák Ferentz* urnak személyében, a' ki életé-nek 67-dik esztendejében, minekutánna a' Haza' és Király' szolgálatjában 47 esztendőket töltött volna, gutaütés miatt halt-meg.

B e t s.

Stuttgardból az a' szomorú hír ér-kezett-meg tegnap ide, hogy a' *Württembergi* ifjú Királyné, csak 24 óráig tartott betegeskedés után, ki-múlt a' világból.

Száz forint huszas pénzért adtak Váltó czédulában: —
Januárius' 12-dikén 250 $\frac{3}{4}$ — 13-dikán 250 $\frac{1}{4}$ — 15-dikén 250 $\frac{1}{2}$ — forintot.

A' gabona' Posonyi mérőjének középára némely piatzokon: —

	Buza	Elegyes	Ro's	Árpa	Zab	Kukoritzza
Földváron Dec. 30	2 $\frac{1}{2}$ —3 $\frac{1}{2}$ fl.	— —	1 fl. 37 kr.	— —	1 fl. 15 kr.	1 fl. 45 kr.
Romáromban 31.	4 fl. 50 kr.	4 fl.	— —	2 fl. 50 kr.	— —	— —
Miskoltzon 30-án	5—5 $\frac{1}{2}$ fl.	2 fl. 15 kr.	1 fl. 50 kr.	1 fl. 15 kr.	1 fl.	1 fl. 50 kr.
Pesten 29-ikén	4—4 $\frac{1}{2}$ fl.	2 fl. 50 kr.	1 fl. 44 kr.	1 fl. 40 kr.	1 fl. 52 kr.	2 fl.
Szegeden 30-ikán	3 fl. 50 kr.	2 fl. 25 kr.	— —	1 fl. 15 kr.	1 fl. 15 kr.	1 fl. 50 kr.
Veszprémben 21.	4—5 fl.	2 fl. 30 kr.	2 fl. 15 kr.	2 fl.	1 fl. 30 kr.	2 fl. 45 kr.
ÓAradon 24-ikén	2 fl. 51 kr.	2 fl. 15 kr.	1 fl.	1 fl.	1 fl.	1 fl. 15 kr.
Essegén 31-ikén	2 fl. 50 kr.	2 fl.	— —	2 fl. 45 kr.	1 fl. 50 kr.	2 fl.
Bétsben 5-ikén	6 fl. 56 kr.	— —	3 fl. 48 kr.	3 fl. 6 kr.	2 fl. 18 kr.	— —
— 9-dikén	6 fl. 56 kr.	— —	3 fl. 54 kr.	2 fl. 57 kr.	2 fl. 18 kr.	— —